

Sabina Kaluza
Mensch, Frau, Konzeptkünstlerin

WER BIN ICH?

'JEDEM DAS SEINE, LEO!'

'D-DAY HEERESGRUPPE MIT FRANZ'





Foto: Stefan Branchl

Sabina Kaluza
Konzeptkünstlerin

INHALT

SPIS TREŚCI

S. 6 Vorwort S. Lefronnza

S. 8 Gedicht Leo Stachowiak

S. 12 Einleitung Lino Heisenberg

S. 14 Lebensstationen Leon Stachowiak

S. 16 JEDEM DAS SEINE Text Dr. Regine Nahrwold

S. 20 Lebensstationen Franz Sniehotta

S. 22 D-Day HEERESGRUPPE MIT FRANZ Text S. Lefronnza

S. 26 Artist Statement

S. 30 Kurzbiografie Sabina Kaluza

S. 36 Ausstellung u. Performance

S. 37 Vita

S. 38 Dank

S. 39 Presse

Wstęp S. Lefronnza

Wiersz Leon Stachowiak

Wprowadzenie Lino Heisenberg

Etapy życia Leon Stachowiak

JEDEM DAS SEINE tekst dr. Regine Nahrwold

Etapy życia Franz Sniehotta

D-Day HEERESGRUPPE MIT FRANZ tekst S. Lefronnza

Artist Statement

Krótką biografia Sabina Kaluza

Wystawa i performance

Vita

Podziękowanie

Prasa



Gedenkstätte Bergen-Belsen Foto: Thomas Knüppel

DWIE STELE DLA DZIADKÓW ZWEI STELEN FÜR DIE GROßVÄTER

Die deutsch-polnische Konzeptkünstlerin Sabina Kaluza erforscht in ihren eindrucksvollen Werken die generationenübergreifenden Traumata, die aus den erschütternden Erlebnissen ihrer Großväter während des Zweiten Weltkriegs resultieren. Durch ihre bewegenden Stelen, D-DAY HEERESGRUPPE MIT FRANZ und JEDEM DAS SEINE, LEO! schafft Kaluza tiefgreifende Räume für Erinnerung und Reflexion, die sowohl persönliches Leid als auch das kollektive Erbe von Opfern und Tätern thematisieren.

Niemiecko-polska artystka konceptualna Sabina Kaluza zajmuje się w swojej pracy międzypokoleniową traumą wynikającą z losów jej dziadków podczas II wojny światowej. Poprzez swoje przenikliwe instalacje, D-Day HEERESGRUPPE MIT FRANZ oraz JEDEM DAS SEINE, LEO! artystka tworzy przestrzeń pamięci i refleksji, odnosząc się zarówno do osobistych cierpień, jak i do zbiorowego dziedzictwa ofiar i sprawców.

JEDEM DAS SEINE, LEO! schildert eindringlich das tragische Schicksal ihres polnischen Großvaters Leo, der 1945 zwei Tage nach der Befreiung des Konzentrationslagers Buchenwald als politischer Gefangener starb. Diese fragile Installation, bestehend aus rostigem Stahl, einem leeren Plexiglaswürfel, Jutesäcken und Zeiss-Objektiven, fängt eine von Verlust und Trauma tief gezeichnete Familiengeschichte ergreifend ein.

JEDEM DAS SEINE, LEO!

przedstawia tragiczny los jej polskiego dziadka Leona, który zmarł jako więzień polityczny w 1945 roku, dwa dni po wyzwoleniu obozu koncentracyjnego w Buchenwaldzie. Ta wyjątkowo subtelna w swoim wyrazie instalacja, wykonana z zardzewiałej stali, pustego sześcianu z pleksi, worków jutowych i soczewek Zeiss, o widocznie kruchej konstrukcji, boleśnie odzwierciedla historię rodziny dotkniętej utratą, a w konsekwencji jej wielowarstwową traumę.

D-DAY HEERESGRUPPE MIT FRANZ erzählt die Geschichte ihres deutschen Großvaters Franz, der als Wehrmachtssoldat den D-Day überlebte und in amerikanische Kriegsgefangenschaft geriet. Diese kraftvolle Installation umfasst eine Konstruktion aus einem Stahlrahmen, einer transparenten Plexiglas-scheibe und 1.840 Erkennungsmarken, die die Anzahl der Überlebenden der 77. Infanteriedivision symbolisieren, einschließlich Franz' eigener Marke.

Instalacja D-DAY HEERESGRUPPE MIT FRANZ opowiada historię niemieckiego dziadka Franza, który jako żołnierz Wehrmachtu przeżył D-Day i dostał się do amerykańskiej niewoli. Ta niezwykle silna w swoim przesłaniu instalacja składa się z konstrukcji stalowej ramy, przezroczystej płyty z pleksi oraz 1,840 nieśmiertelników, symbolizujących liczbę ocalałych z 77. Dywizji Piechoty, w tym także nieśmiertelnik Franza.

Sabina Kaluza, die das komplexe Erbe sowohl von Opfern als auch von Tätern trägt, bewahrt die Geschichten ihrer Großväter durch ihre Kunst und macht das Unsagbare sichtbar. Ihre Werke dienen der Erinnerung, schlagen eine Brücke zwischen Vergangenheit und Gegenwart und tragen zur Versöhnung bei.

S. Lefronnza.

Sabina Kaluza, niosąc złożone dziedzictwo zarówno ofiar, jak i sprawców, zachowuje historie swoich dziadków poprzez swoją sztukę, czyniąc niewypowiedziane widocznym. Jej prace służą pamięci, tworzą pomost między przeszłością a teraźniejszością i przyczyniają się do pojednania.

S. Lefronnza



Gedenkstätte Bergen-Belsen Foto: Thomas Knüppel

I. Do Wigiliję do moich sierot
 Noc mroźna - śnieżna - biała - i gwiazdzista
 Noc radosna... anielska... wroczysta...
 Noc Bórego dła twórci proświecenia.
 Noc Niebiańskiej Dzieliny staroświecia
 II. Siostrę taką noc przeżywałam samotnie...
 Smutny... straszący... zgnębiony samotnie
 Wzroszonym... pisze do Was moi mili
 i myślę - co przeżywałem w tej chwili
 III. Myśli - jak błyskawice mierzwią przebiegają
 i tajemne promienie do Was wysyłają -
 hen... do dalszych... w ojczy niebo...
 i dziś jak ja - samotnie cierpiących
 IV. Wzawcie moje jak polacie burzy...
 Kłębim białym... miota się i dymiący
 Boli... gorę... by żarem wulkanu
 Ołbrzymie... jak by głowie oczernem...
 Ból ostry i rozpacza nerwami targa...
 A wółwsky jęczy i doświada skargi...
 Losie strasliwy! smagim jesteś katem!
 Dła mnie że śmiertelny czepstobyłś swatem!

GEDICHT von Leon Stachowiak

Im Dezember 1944, im Konzentrationslager Buchenwald, schrieb Leon Stachowiak, ein politischer Gefangener mit der Lagernummer 7271, mit Bleistift auf einem zerrissenen Stück Papier ein Gedicht an seine Kinder. Trotz tödlicher Gefahr schmuggelte ein Unbekannter das Gedicht aus dem Lager und übergab es Leons Frau, Hedwig.

GEDICHT Leon Stachowiak

Am Heiligabend zu meinen Waisenkindern

- I Frostig-verschneite-ruhige-sternenklare Nacht
Fröhliche... engelhafte... feierliche Nacht
Für die Menschen Gottes Opfernacht
Nacht der Geburt des Himmlischen Kindes
- II Solch sechste Nacht verbringe ich allein ...
Traurig... bekümmert... kläglich niedergeschlagen
Bewegt... schreibe ich euch meine Lieben
Denke –in dem Moment... was ihr durchmacht?
- III Gedanken –schießen wie ein Blitz ins Hirn
Leiten euch geheime Strahlen zu
Weit... an meine Liebsten in der Heimat
Heute, wie ich... einsam leidend
- IV Mein Gefühl bricht wie eine Woge ...
Wühlt auf und verfinstert, wirbelt...brodeln
Es brennt... es lodert... wie die Hitze des Vulkans
Gigantisch... wie die Tiefen des Ozeans
- V Stechender Schmerz und Verzweiflung die Nerven zerzt...
In der Seele stöhnt eine erbärmliche Klage
Böswilliges Schicksal! Du bist ein grausamer Henker!
Für mich warst du häufig mit dem Tod vereint!

"Do, Wigilijną do moich sierot"

- I Noc mroźna – śnieżna – cicha - i gwiazdzista
Noc radosna... anielska... uroczysta
Noc Bożego dla ludzi poświęcenia
Noc Niebiańskiej Dzieciny narodzenia
- II Szósta taka Noc przeżywam samotnie...
smutny... stroskany... zgnębiony sromotnie
Wzruszony... pisze, do Was moi mili
i myślę - co przezywacie... w tej chwili
- III Myśli - jak błyskawica mózg przebiegają
i tajemnic promienia do Was wysyłają
Hen... do najdroższych w Ojczyźnie będących
i dziś jak ja... samotnie cierpiących
- IV Uczucie moje jak fala się burzy...
kłębi... bałwani... miota się i chmurzy...
pali... goreje...by żarem wulkanu
olbrzymie... jak by głębie oceanu...
- V Ból ostry i rozpacz nerwami targa...
a w duszy jęczy żałośliwa skarga...
Losie złośliwy!!! Srogim jesteś katem!
Dla mnie ze śmiercią często byłeś swatem!

^{VI}
 Przekryłem wiele pięknych katuszy...
 i ożywiłem horyzont mój duszy...
 Zmrostem pokarte na winy przeszłości
 Olosie srogi - dosyć już twój złości
^{VII}
 Ja z pomocą dwudziem wsparty ręką Boga
 Trwać będę hardo - czoło xgonu wroga
 Życie me - nie tylko do mnie należy!
 Ktoż na mnie czeka i że wróce - wierzy
^{VIII}
 Władze kaidamny w towarz. narógowi rzuci...
 I z hartem ducha do Polski powrócę.
 Władze, są miłszy - cenne to i warte...
 Który tej zdoła kat mi nie odbierze!
^{IX}
 Kto to opisze stan zbolalej duszy?...
 Kto znaczy ból jej wlepsy - zagłuszy?...
 Anioł zwiastun pokoju i wolności.
 Wkoń w idej bratniej miłości...
^X
 Dziecino Boża! goręco błagamy!
 Wiesz jak cierpiemy - z losem się zmagamy
 Poch. świat od zguby będzie wchłodny
 Żeślij dwadziest. pokój Upragniony
 napisał Leon Stachowiak

WIERSZ Leon Stachowiak

W grudniu 1944 roku, w obozie koncentracyjnym Buchenwald, Leon Stachowiak, więzień polityczny o numerze obozowym 7271, napisał ołówkiem na podartym kawałku papieru wiersz do swoich dzieci. Pomimo śmiertelnego niebezpieczeństwa, nieznana osoba przemyliła ten wiersz z obozu i przekazała go żonie Leona, Jadwidze.

WIERSZ

Leon Stachowiak

- VI Ich durchlebte höllische Qualen
Entsühnt bis an den Horizont meiner Seele...
Büßte für die Fehler der Vergangenheit
Oh, grausames Schicksal -genug von deiner Wut
- VII Mit Geisteskraft ...und Gottes Hilfe
Bleib ich unnachgiebig –bis zum Feindes Tode
Mein Leben –das nicht nur mir gehört!
Wer wartet auf mich... und auf meine Rückkehr hofft
- VIII Gesprengte Fesseln werf ich dem Feind ins Gesicht...
Kehre unbeugsam nach Polen zurück!!!
Meine Liebsten wiederzusehen –das spüre und glaube ich
Kein Henker kann mich des Glaubens berauben!
- IX Wer kann den Zustand einer gebrochenen Seele beschreiben?
Wer übertönt und bringt ihren Schmerz zum Schweigen?
Engel, Verkünder von Frieden und Freiheit
Besänftigt in der Idee der Brüderlichkeit?
- X Kind Gottes, wir flehen Dich inständig an!
Du weißt, wie wir leiden –mit dem Schicksal kämpfen
Möge die Welt vor der Zerstörung gerettet werden
Sende der Menschheit den ersehnten Frieden?

Geschrieben von Leon Stachowiak

Nimm es gefühllos hin. Das ist unser Schicksal

- VI Przeżyłem wiele piekielnych katuszy
i oczyściłem horyzont mej duszy...
zniosłem pokutę za winy przeszłości
O losie srogi - dosyć już twej złości
- VII Ja z mocą Ducha... wsparty ręką Boga
Trwał będę hardo - aż do zgonu wroga
Życie me - nie tylko do mnie należy!
któż na mnie czeka... i że wrócę – wierzy
- VIII Wraże kajdany, w twarz wrogowi rzucę...
I z hartem Ducha do Polski powrócę!
Ujrzę najmilszych - czuje to i wierze...
Wiary tej żaden kat mi nie odbierze!
- IX Kto to opisze, stan zbolełej duszy?
Kto znowu ból jej uciszy - zagłuszy?
Anioł, zwiastun pokoju i wolności
Ukoi w idei bratniej miłości...
- X Dziecino Boża! gorąco błagamy!
Wiesz, jak cierpimy - z losem się zmagamy
Niech świat od zguby będzie uchroniony
Ześlij ludzkości pokój upragniony?

napisał Leon Stachowiak

Proszę przyjąć to ze zimna krwią. Taki nasz los.

EINLEITUNG

von Lino Heissenberg

„Wprowadzenie“ von Lino Heissenberg

„Wer kann den Zustand einer gebrochenen Seele beschreiben?“, heißt es in einem Gedicht von Leo Stachowiak. Im Original ist es auf Polnisch verfasst und wurde im Dezember 1944 aus dem KZ Buchenwald geschmuggelt. Leo richtete es an seine Familie und gibt sich in dem Gedicht zwar erschüttert angesichts der Grausamkeit, der er ausgesetzt ist, aber auch unbeugsam. Er formuliert seine Überzeugung, dass er seine Familie wiedersehen wird. Er stirbt 1945, zwei Tage nach Befreiung des Lagers.

In Zeiten der Unsicherheit klammern wir uns an die Versprechen der Fiktion. Selbst die atheistischsten unter uns erwischen sich selbst oft genug dabei, an ausgleichende Gerechtigkeit, Schicksal oder Karma zu glauben. Diese Dinge geben Hoffnung in einer Welt, in der die Mutigen selten belohnt und die Schuldigen selten zur Rechenschaft gezogen werden. Leo, als Widerstandskämpfer ein 1939 verhafteter politischer Gefangener des NS-Regimes und ab 1940 in verschiedenen Konzentrationslagern inhaftiert, hat einen dieser unzähligen Lebensläufe, die enden, ohne dass die an der Person verübten Verbrechen jemals vor einem irdischen Gericht verhandelt werden konnten. Leo ist auch der Großvater der Künstlerin Sabina Kaluza. Aber an dieser Stelle beginnt erst Kaluzas komplexes Verhältnis zu den Geschehnissen des zweiten Weltkriegs.

Kaluzas Großvater mütterlicherseits, Franz, der nur wenige Orte von Leo entfernt lebte, war von 1939 an Wehrmachts-soldat. Er überlebte den zweiten Weltkrieg in amerikanischer Kriegsgefangenschaft als einer der wenigen Überlebenden des D-Day in der Normandie. Kaluza ist damit Nachfahrin sowohl der Täter als auch der Opfer. Die eigene Identität auszumachen zwischen historischer Schuld und generationen-übergreifendem Trauma erscheint nahezu unmöglich.

"Kto może opisać stan złamanej duszy?" - mówi w wierszu Leona Stachowiaka. Oryginalnie napisany po polsku, został przemycony z obozu koncentracyjnego Buchenwald w grudniu 1944 roku. Leon kierował go do swojej rodziny i chociaż w wierszu wyraża zdumienie w obliczu brutalności, której był poddany, to jednocześnie pozostaje nieugięty. Wyraża przekonanie, że ponownie spotka swoją rodzinę. Umiera w 1945 roku, dwa dni po wyzwoleniu obozu.

W czasach niepewności trzymamy się obietnic fikcji. Nawet ci z nas, którzy są najbardziej ateistyczni, często łapią się na tym, że wierzą w sprawiedliwość, przeznaczenie czy karę. Te rzeczy dają nadzieję w świecie, w którym odwaga rzadko jest nagradzana, a winni rzadko są pociągani do odpowiedzialności. Leon, jako bojownik ruchu oporu aresztowany w 1939 roku jako polityczny więzień reżimu nazistowskiego i więziony od 1940 roku w różnych obozach koncentracyjnych, miał jeden z tych licznych życiorysów, które kończą się bez osądzenia popełnionych zbrodni przed sądem doczesnym. Leon był także dziadkiem artystki Sabiny Kaluzy. Ale tutaj zaczyna się złożony stosunek Kaluzy do wydarzeń Drugiej Wojny Światowej.

Dziadek Sabiny Kaluzy ze strony matki, Franz, który mieszkał w oddalonej tylko jedną miejscowość od Leona, był żołnierzem Wehrmachtu od 1939 roku. Przeżył Drugą Wojnę Światową jako jeńiec wojenny w amerykańskiej niewoli, będąc jednym z nielicznych ocalałych z D-Day w Normandii. Sabina Kaluza jest więc potomkinią zarówno sprawcy i ofiary. Określenie własnej tożsamości pomiędzy historyczną winą a wielopokoleniową traumą wydaje się niemal niemożliwe.

Jahrelang hat sich Kaluza mit der eigenen Familiengeschichte auseinandergesetzt und nun stehen hier im Raum zwei Installationen, die das erste Mal miteinander ausgestellt werden und so symbolisch die beiden Großväter auch erstmalig öffentlich aufeinandertreffen lassen.

D-Day HEERESGRUPPE MIT FRANZ aus dem Jahr 2016 präsentiert 1840 Erkennungsmarken, die Zahl der Überlebenden der 77. Infanterie-Division, eine davon mit Franz Nummer.

JEDEM DAS SEINE, LEO!, 2014 entstanden, hingegen bildet das Schicksal Leo ab, auf verrostetem Stahl sind die vier KZ-Lagernummern abgebildet, die auf seiner Haut verewigt wurden. In den Fokus nehmen kann man sie durch eine Linse der Firma Zeiss, die während des Krieges Zwangsarbeiter beschäftigt hat. Die beiden Stelen halten fest, wovon sonst kaum etwas geblieben ist: Eine Familiengeschichte voll gebrochener Seelen, die die Beziehung von Kaluzas Eltern zu einander sabotierte und deren Widersinnigkeit sich ähnlich in vielen vom Zweiten Weltkrieg betroffenen Familien wiederfindet. In jeder weiteren Generation danach werden die Geschichten weiter miteinander vermischt, und gleichzeitig rücken sie weiter in die Ferne. Sabina Kaluza versucht, dem Gedicht des Großvaters zuarbeitend, diesen Zustand zu beschreiben.

Lino Heissenberg

Przez lata Sabina Kaluza analizowała swoją rodzinną historię, a teraz stworzyła tutaj dwie instalacje, które po raz pierwszy są wystawione razem, symbolicznie pozwalając na publiczne spotkanie obu dziadków. D-DAY HEERESGRUPPE mit FRANZ z 2016 roku prezentuje 1840 numerów identyfikacyjnych, odpowiadających liczbie ocalałych z 77. Dywizji Piechoty. Jeden z nich z numerem Franza.

Natomiast instalacja JEDEM DAS SEINE, LEO! Powstała w 2014 roku, ukazuje los Leona. Wryte numery na zardzewiałej, stalowej płycie przedstawiają cztery numery obozowe wytatuowane na jego skórze. Można je zobaczyć przez soczewkę firmy Zeiss, która zatrudniała przymusowych pracowników podczas wojny. Obie instalacje ukazują jedynie niewielką część z tego co zostało: rodzinna historia pełna złamanych dusz, która utrudniała relacje rodziców Sabiny Kaluzy i która pokazuje absurd mający miejsce w wielu rodzinach dotkniętych II Wojną Światową. W każdym kolejnym pokoleniu te historie się ze sobą mieszały, a także jednocześnie zacierają. Sabina Kaluza próbuje opisać ten stan, w kontekście wiersza swojego polskiego dziadka Leona Stachowiaka.

Lino Heissenberg





JEDEM DAS SEINE, LEO!

2014/Plastik, Metall, PMMA, Vergrößerungsglas,
B 500 x H 1500 x T 500 mm Foto: Thomas Knüppel

„JEDEM DAS SEINE, LEO!“ JEDEM DAS SEINE, LEO!“

Die Installation JEDEM DAS SEINE, LEO! greift das Schicksal meines polnischen Großvaters väterlicherseits, Leo Stachowiak (geb. 26.11.1909 in Deutsch Poppen/Posen), als Opfer auf. Nach dem Einmarsch der deutschen Truppen in Polen im Jahr 1939 rief er zur Rettung seines Heimatlandes als Widerstandskämpfer auf und wurde daraufhin von der Gestapo verhaftet. In der Folge begann eine Odyssee durch mehrere deutsche Konzentrationslager:

Instalacja JEDEM DAS SEINE, LEO! przedstawia losy polskiego dziadka ze strony ojca, Leona Stachowiaka (ur. 26.11.1909 w Popowie Starym/Poznań), jako ofiary. Po wkroczeniu wojsk niemieckich do Polski w 1939 roku jako bojownik ruchu oporu wzywał do obrony ojczyzny, za co został aresztowany przez Gestapo. Następnie rozpoczęła się jego odysseya przez kilka niemieckich obozów koncentracyjnych:

- | | | |
|-------------------|--|--|
| • 15.10.1939-1940 | Schutzhaft Beuthen | Areszt ochronny Beuthen |
| • 1940-1941 | KZ Sachsenhausen | Obóz koncentracyjny Sachsenhausen |
| • 1941-1942 | KZ Neuengamme | Obóz koncentracyjny Neuengamme |
| • 1942 | KZ Arbeitsdorf Gelände
des Volkswagenwerkes
bei Fallersleben | Obóz koncentracyjny Arbeitsdorf
teren zakładów Volkswagena
przy Fallersleben |
| • 1942-1945 | KZ Buchenwald | Obóz koncentracyjny Buchenwald |



Leon Stachowiak

Dort kam er, zwei Tage nach der Befreiung des Konzentrationslagers, am 13. April 1945 ums Leben. Das Kunstobjekt JEDEM DAS SEINE, LEO! speichert mithilfe des Einzelschicksals meines Großvaters das Schicksal von Millionen Opfern des Nationalsozialismus.

Tam zginął, dwa dni po wyzwoleniu obozu koncentracyjnego, 13 kwietnia 1945 roku. Obiekt artystyczny JEDEM DAS SEINE, LEO! za pomocą indywidualnego losu mojego dziadka przedstawiam losy milionów ofiar nazizmu.

ANALIZA OBJEKTU KUNSTHISTORISCHE BETRACHTUNG

Dr. Regine Nahrwold

Im Medium sowohl der skulpturalen Kunst wie auch der Konzeptkunst, mit den für die zeitgenössische Kunst typischen Materialien Plexiglas, rostiger Stahl und Sackleinen, reflektiert Kaluza die eigene Familiengeschichte in einer künstlerischen Form, die weit über das Persönliche hinausgeht. Sie schließt vielmehr das Schicksal aller KZ-Häftlinge und Verfolgten des NS-Regimes ein, die Figur des Großvaters steht prototypisch als Einzelner für alle Opfer der nationalsozialistischen Schreckensherrschaft. Zugleich konfrontiert die Künstlerin den Rezipienten ihres Werkes nicht nur mit der deutschen Vergangenheit, sondern auch mit der Frage nach seinem eigenen Wissen darüber, nach seiner gegenwärtigen Haltung dazu.

Ein filigranes Gestell aus rostigem Stahl trägt einen leeren Würfel aus Plexiglas. Die Vorderwand reflektiert das Spiegelbild des Betrachters und weist diesen so auf sich selbst zurück. In die glänzende Fläche ist eine Linse eingelassen wie in eine „camera obscura“. Durch das transparente Material Plexiglas wird der Kubus jedoch zu „camera lucida“, zur hellen Kammer (Roland Barthes), die vom Schein der Erinnerung gleichsam erhellt ist und einen Raum für eigene Projektionen des Betrachters bildet.

Bewusst wählte Kaluza für die Linse ein Fabrikat von Carl Zeiss in Jena, profitierte doch dieses Unternehmen von der Zwangsarbeit der Häftlinge und gehörte zu den wichtigsten deutschen Produzenten von rüstungs- und kriegsrelevanter Optik. Die Linse kann um 90 Grad gedreht werden, so dass sie im rechten Winkel zur Vorderwand steht und diese zu teilen scheint. Auch dies ist bedeutungsvoll, denn – so die Künstlerin – wie jede Medaille, so hat auch die Historie zwei Seiten, die miteinander erst ein vollständiges Bild ergeben.

Sabina Kaluza in своей pracy artystycznej, wykorzystującej zarówno sztukę rzeźbiarską, jak i konceptualną, reflektuje własną historię rodzinną za pomocą materiałów typowych dla sztuki współczesnej, takich jak pleksiglas, zardzewiała stal i juta. Jej dzieło przenika daleko poza osobiste doświadczenia, obejmując losy wszystkich więźniów obozów koncentracyjnych i prześladowanych przez reżim nazistowski, a postać dziadka staje się prototypowym symbolem wszystkich ofiar nazistowskiego terroru. Jednocześnie artystka konfrontuje odbiorców swojego dzieła nie tylko z niemiecką przeszłością, lecz również z pytaniem o ich własną wiedzę na ten temat i ich obecną postawę.

Delikatna konstrukcja z zardzewiałej stali nosi pusty sześcian z pleksiglasu. Przednia ściana odbija obraz odbiorcy, zwracając jego uwagę na samego siebie. W błyszczącej powierzchni wmontowana jest soczewka, jak w "camera obscura". Jednak przez przezroczysty materiał pleksiglasu sześcian staje się "camera lucida", jasną komorą (Roland Barthes), która jest oświetlona blaskiem wspomnień, tworząc przestrzeń do osobistych projekcji odbiorcy.

Sabina Kaluza świadomie wybrała soczewkę z produkcji Carla Zeissa z Jeny, firma ta bowiem podczas wojny korzystała z pracy przymusowej więźniów i była jednym z głównych niemieckich producentów optyki wojskowej i wojennej. Soczewka może być obrócona o 90 stopni, dzieląc przednią ścianę pod kątem prostym. To również ma swoje znaczenie, gdyż – jak stwierdza artystka – jak każda moneta, tak i historia ma dwie strony, które razem tworzą pełny obraz.

Foto: Thomas Knüppel



Nach hinten schließt eine Wand aus rostigem Stahl den Würfel ab. Durch die Linse erkennt man Zahlen auf dieser Rückwand. Es sind die Nummern, die dem Häftling Leo Stachowiak in den verschiedenen Lagern zugewiesen wurden. Am größten erscheint die letzte, die Buchenwalder Nummer, die vor ihm bereits mehrere andere verstorbene Gefangene innegehabt hatten. Je nach Standpunkt nimmt man die Ziffern, mal verschwommen, mal scharf, mal horizontal gespiegelt wahr. Auch darin drückt sich ein multiperspektivisches Geschichtsverständnis aus.

Kaluzas Säule ist auch ein skulpturales Werk von allseitiger Ansicht, das umkreist werden will. Der Gang rundherum führt zur Rückseite der Wand aus rostigem Stahl. Dort sticht dem Betrachter eine Anzahl von eingebohrten Punkten ins Auge, die nach einem bestimmten, jedoch nicht unmittelbar verständlichen System angeordnet sind. Die Assoziation an einen Lageplan der deutschen Konzentrationslager liegt nahe. Bei den Punkten handelt es sich jedoch um die in Braille-Schrift geschriebenen Namen der Lager, in denen Leo Stachowiak inhaftiert war – ein Verweis auf die damalige und heute immer noch anzutreffende Blindheit der Deutschen gegenüber den NS-Verbrechen. Doch so wie die Punkte ins Metall gebohrt sind, soll sich das Schicksal der Verfolgten des NS-Regimes ins Gedächtnis der Menschen bohren.



Foto: Stefan Branahl

Na tylnej ścianie z zardzewiałej stali widnieją kilka liczb. Są to numery, które były przypisane więźniowi Leonowi Stachowiakowi w różnych obozach. Najwyższy z nich jest ostatni, to numer buchenwaldzki, który wcześniej nosiło kilku innych zmarłych więźniów. W zależności od punktu obserwacji cyfry te są czasem wyraźne, czasem rozmazane, czasem poziomo odbite. To również wyraża wieloaspektowe rozumienie historii.

Kolumna Sabiny Kaluzy jest dziełem rzeźbiarskim, które należy obserwować z każdej strony. Obchodząc kolumnę wokół, dochodzi się do tylnej jej ściany z zardzewiałej stali. Tam odbiorcy rzuca się w oczy seria wywierconych otworów, ułożonych według określonego, lecz nie natychmiast zrozumiałego systemu. Asocjacja z planem obozów koncentracyjnych niemieckich jest oczywista.

Jednak punkty te są w rzeczywistości napisanymi pismem Braille'a nazwami obozów, w których Leon Stachowiak był więziony - nawiązując do ówczesnej i nadal obecnej ślepoty Niemców wobec zbrodni nazistowskich. Jak punkty wiercone w metalu, tak i losy prześladowanych przez reżim nazistowski powinny wryć się w ludzką pamięć.

Foto: Thomas Knüppel



„JEDEM DAS SEINE, LEO!“

Die zwei Säcke zu Füßen des Gestells erden gleichsam das Kunstwerk und stellen eine persönliche Reminiszenz der Künstlerin dar: Sie stammen vom Gutshof des Großvaters und stehen für ihre heimatlichen und familiären Wurzeln. Zusammen mit dem Material des rostigen Stahls sind sie ein Zeichen von Vergangenheit und Vergänglichkeit.

„JEDEM DAS SEINE, LEO!“ von Sabina Kaluza erweist sich damit sowohl in ästhetischer als auch semantischer Hinsicht als ein Werk der zeitgenössischen Kunst, das den Betrachter durch seine persönlichen Implikationen zu berühren vermag und einen wesentlichen Beitrag zur Erinnerungskultur an die jüngere deutsche Vergangenheit leistet....

Dr. Regine Nahrwold, Kunsthistorikerin



Foto: Thomas Knüppel

Dwa worki u stóp konstrukcji stanowią osobistą pamiątkę artystki: pochodzą z gospodarstwa jej dziadka i symbolizują jej rodzinne korzenie. Razem z materiałem zardzewiałej stali są znakiem przeszłości i przemijania.

JEDEM DAS SEINE, LEO! Sabiny Kaluzy jest więc dziełem sztuki współczesnej, które zarówno w estetyczny, jak i semantyczny sposób potrafi poruszyć odbiorców poprzez osobiste implikacje oraz istotny wkład w kulturę pamięci o niedawnej niemieckiej przeszłości...

Dr Regine Nahrwold, historyk sztuki

Foto: Gerd Druwe





D-Day HEERESGRUPPE MIT FRANZ

2016/Aluminium, Stahl, PMMA,
Jutegarn B 770 x H 1770 x T 770 mm
Foto: Gerd Druwe

„D-Day HEERESGRUPPE MIT FRANZ“

Die Installation D-Day HEERESGRUPPE MIT FRANZ setzt anhand des Schicksals meines deutschen Großvaters mütterlicherseits, Franz Sniehotta (geb. 10.11.1914 in Beuthen, Oberschlesien), die Täter und somit auch meine deutschen Wurzeln in den Fokus. Von Beginn des Krieges bis zu seiner Gefangenschaft diente mein Großvater als Wehrmachtsoldat:

Instalacja D-Day HEERESGRUPPE MIT FRANZ koncentruje się na losach niemieckiego dziadka ze strony matki, Franza Sniehoty (ur. 10.11.1914 w Beuthen, Górny Śląsk), stawiając w centrum uwagi sprawców i tym samym moje niemieckie korzenie. Od początku wojny aż do momentu jego wzięcia do niewoli dziadek służył jako żołnierz Wehrmachtu:

- 26.08.1939 Polen
- 1940 Belgien, Frankreich
- 1941 Südrussland (Kiew, Poltawa)
- 1943 Russland (Charkow, Donbogen, Woronesch)
- 24.02.1943 - 01.06.1943 Reservelazarett Füssen
- 1944 Regensburg
- 24.02.1944 - 31.06.1944 Normandie D-Day
- 1944-1946 Amerikanische Kriegsgefangenschaft (USA Oklahoma)

Polska
Belgia, Francja
Południowa Rosja (Kijów, Połtawa)
Rosja (Charków, łuk Donu, Woroneż)
Szpital rezerwowy w Füssen
Ratyżbona
Normandia D-Day
Amerykańska niewola wojenna (Oklahoma)

Nach seiner amerikanischen Gefangenschaft kehrte mein Großvater nach Deutschland zurück, wo er am 4. Januar 1946 in Friedland registriert und aufgenommen wurde. Das Kunstobjekt D-Day HEERESGRUPPE MIT FRANZ stellt das Schicksal meines Großvaters stellvertretend für Millionen von Tätern im Nationalsozialismus dar und es verdeutlicht, dass diese Täter am Ende selbst zu Opfern des Regimes wurden.

Po amerykańskiej niewoli mój dziadek powrócił do Niemiec, gdzie 4 stycznia 1946 roku został zarejestrowany i przyjęty do Friedlandu. Praca artystyczna D-Day HEERESGRUPPE MIT FRANZ ukazuje -poprzez los mojego dziadka- historię milionów sprawców nazizmu. Ilustruje złożoną rzeczywistość, w której sprawcy sami stali się ofiarami reżimu.



Franz Sniehotta

‚D-Day HEERESGRUPPE MIT FRANZ‘

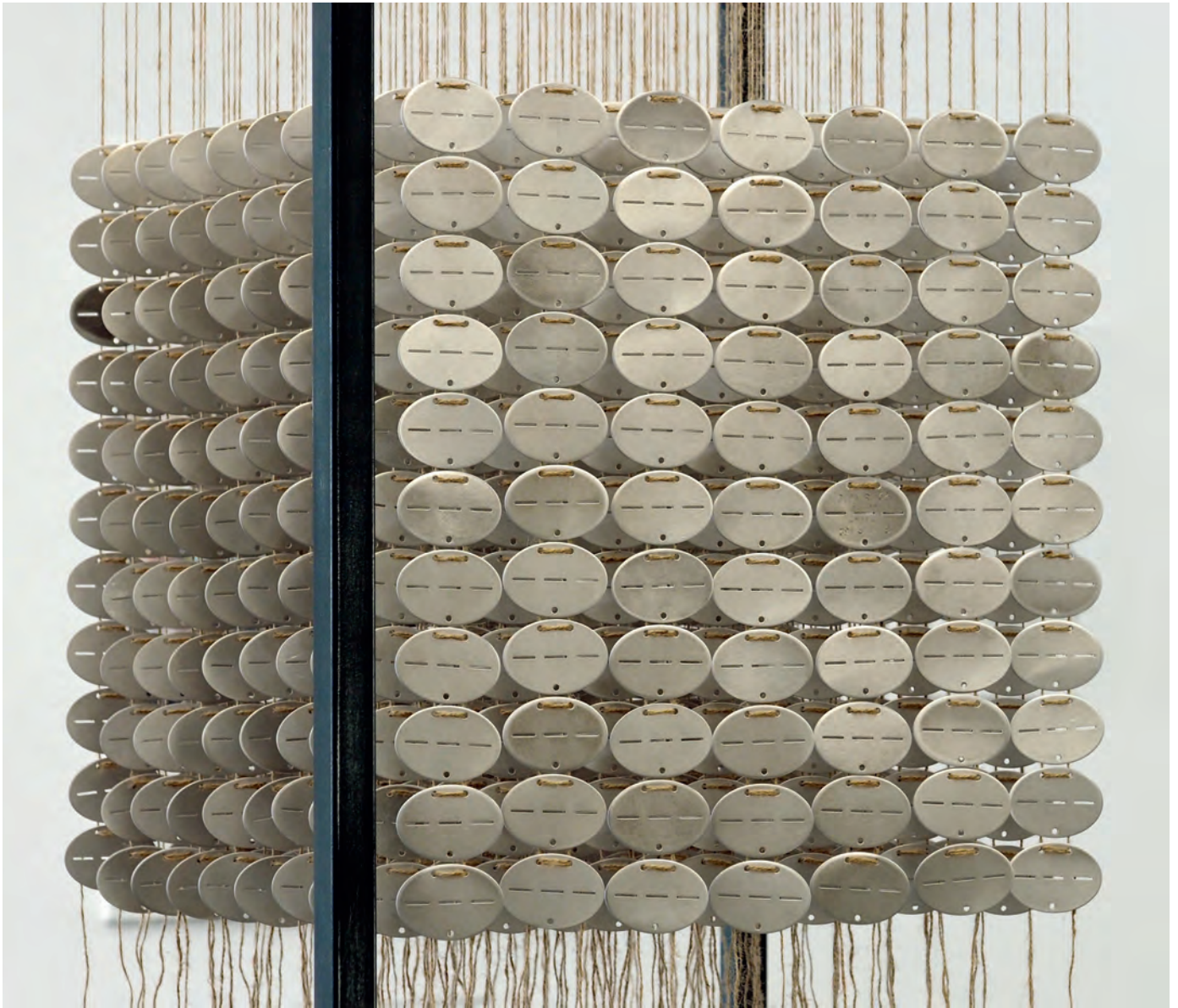


Foto: Gerd Druwe

ANALIZA OBJEKTU KUNSTHISTORISCHE BETRACHTUNG

S. Lefronnza

Sabina Kaluza ist eine deutsch-polnische Konzeptkünstlerin, deren Werk "D-Day HEERES-GRUPPE MIT FRANZ" eine tiefgehende künstlerische Auseinandersetzung mit historischem Trauma und persönlicher Identität verkörpert. Die Installation, geschaffen im Jahr 2016, ist eine komplexe Konstruktion aus einem Stahlrahmen, auf dem eine transparente Plexiglasscheibe ruht. Diese Scheibe ist durchzogen von Jutegarn, an dem Erkennungsmarken der Wehrmacht befestigt sind.

Sabina Kaluza to niemiecko-polska artystka konceptualna, której praca „D-Day HEERESGRUPPE MIT FRANZ” ucieleśnia głęboką artystyczną analizę traumy historycznej i tożsamości. Instalacja, stworzona w 2016 roku, to skomplikowana konstrukcja wykonana ze stalowej ramy, na której osadzona jest przezroczysta szyba z pleksi. Przez tę płytę przeciągnięty jest sznurek jutowy, do którego przymocowane są identyfikatory Wehrmachtu.

Das zentrale Motiv der Installation sind die Erkennungsmarken, Die Zahl 1840 entspricht der tatsächlichen Personalstärke der 77. Infanteriedivision während der D-Day Operationen im Jahr 1944, deren dramatische Dezimierung während der Schlacht um die Normandie verdeutlicht wird. Jede Erkennungsmarke ist anonym gestaltet, abgesehen von einer einzigen, die mit der Identifikationsnummer von Sabina Kaluzas Großvater Franz versehen ist. Diese persönliche Verbindung verankert das Werk tiefer in der Familiengeschichte der Künstlerin und verleiht ihm eine zusätzliche emotionale Dimension.

Centralnym motywem instalacji są te identyfikatory (zwane też nieśmiertelnikami). Liczba 1840 odpowiada rzeczywistej liczbie żołnierzy 77. Dywizji Piechoty biorącej udział w słynnej operacji D-Day w 1944 roku. Praca ilustruje dramatyczne dziesiątkowanie dywizji w bitwie o Normandię. Każdy nieśmiertelnik jest anonimowy, z wyjątkiem jednego, na którym widnieje numer identyfikacyjny dziadka Sabiny Kaluzy, Franza. Ta osobista więź zakotwicza pracę głębiej w historii rodziny artystki i nadaje jej dodatkowo wymiar emocjonalny.

Die Anordnung der Erkennungsmarken auf der Plexiglasscheibe und am Boden der Installation folgt einer präzisen geometrischen Formgebung, die einen inneren Kubus bildet und zugleich die Zerbrechlichkeit und Fragmentierung menschlicher Erfahrungen im Krieg symbolisiert. Einige der Erkennungsmarken sind mit dem Jutegarn umwickelt, was eine zusätzliche visuelle und taktile Ebene der Komplexität und Verwobenheit der individuellen Schicksale darstellt.

Rozmieszczenie nieśmiertelników na panelu z pleksi i na podłodze instalacji jest zgodne z precyzyjnym geometrycznym wzorem, który tworzy wewnętrzny sześcian, a jednocześnie symbolizuje kruchość i fragmentację ludzkich doświadczeń wojennych. Część nieśmiertelników owinięta jest sznurkiem jutowym, co dodaje dodatkową warstwę wizualną i dotykowe splątanie poszczególnych losów.





Foto: Gerd Druwe

„D-Day HEERESGRUPPE MIT FRANZ“



Sabina Kaluzas künstlerisches Werk geht über die bloße Darstellung historischer Ereignisse hinaus und erforscht tieferliegende Themen wie kollektives Gedächtnis, Identität und das Erbe persönlicher Geschichten. Indem sie die Geschichte ihrer eigenen Familie mit einer breiteren historischen Erzählung verwebt, stellt sie Fragen nach Erinnerung und Trauma, nach Verantwortung und Versöhnung.

Twórczość artystyczna Sabiny Kałuzy wykracza poza zwykłe przedstawianie wydarzeń historycznych i eksploruje głębsze tematy, takie jak pamięć zbiorowa, tożsamość i dziedzictwo osobistych historii. Wplatając historię własnej rodziny w szerszą narrację historyczną, zadaje pytania o pamięć i traumę, odpowiedzialność i pojednanie.

"D-Day HEERESGRUPPE MIT FRANZ" ist nicht nur ein Kunstwerk, sondern auch ein Medium der Erinnerung und Reflexion über die menschlichen Kosten des Krieges. Es lädt Betrachter dazu ein, sich mit der Komplexität und dem Leiden vergangener Generationen auseinanderzusetzen und gleichzeitig über die universelle Bedeutung von Krieg und Erinnerung nachzudenken. Sabina Kaluza verleiht diesem Werk durch ihre persönliche und künstlerische Integrität eine eindringliche und zeitlose Dimension, die über nationale Grenzen und historische Epochen hinausreicht.

S.Lefronnza

Instalacja "D-Day HEERESGRUPPE MIT FRANZ" to nie tylko dzieło sztuki, ale także medium pamięci i refleksji na temat ludzkich kosztów wojny. Zaprasza widzów do zaangażowania się w złożoność i cierpienie przeszłych pokoleń. Jednocześnie skłania do zastanowienia się nad uniwersalnym znaczeniem wojny i pamięci. Sabina Kaluza poprzez swoją osobistą i artystyczną integralność nadaje temu dziełu zapadający w pamięć i ponadczasowy wymiar, który przekracza granice narodowe i epoki historyczne.

S.Lefronnza

Foto: Thomas Knüppel





RÜSTUNG

Performance 1999
C-Print Metall
Sabina Kaluza

ARTIST STATEMENT

Meine Kunst visualisiert meine Gedanken. Unabhängig davon, wie global oder allgemein das Thema zu sein scheint, agiere ich immer sehr subjektiv in die Materie hinein und versuche auf meinem eigenen kreativen Weg weiterzukommen. Die Auswahl eines Mediums und eines Materials wird für mich erst dann klar, wenn ich mich im eigenen kreativen Arbeitsprozess befinde.

Moja sztuka wizualizuje moje myśli. Niezależnie od tego, jak globalny lub uniwersalny może wydawać się temat, zawsze podchodzę do niego bardzo subiektywnie, starając się podążać własną kreatywną ścieżką. Wybór medium i materiału staje się dla mnie jasny dopiero wtedy, gdy całkowicie zanurzam się w procesie twórczym.

Erste Dimension: Einen sehr wichtigen und breiten Aspekt meiner Arbeit bildet die Frauenthematik. Die Frau in ihren unterschiedlichen Lebensrollen, ihrem Bezug zu den Kindern, zur eigenen Karriere, zum Körper und zur Sexualität mittels eines künstlerischen Prozesses zu reflektieren, entspringt gleichermaßen meinem eigenen autobiographischen Kontext. „Was bin ich?“, „Wer bin ich?“...

Pierwszy wymiar: Niezwykle istotna i szeroka w mojej pracy jest tematyka kobieca. Refleksja nad rolą kobiety w różnych aspektach życia - jej relacjami z dziećmi, karierą zawodową, ciałem oraz seksualnością poprzez artystyczny proces, wynika bezpośrednio z mojego własnego kontekstu autobiograficznego. „Czym jestem?“, „Kim jestem?“...



VOLKS-WAHL

Performance 2022 Holz, Stempel Foto: Juliana P. Braun



OHNE TITEL

2003 MAMCO Museum für Moderne Kunst, Schweiz,
Musée Jenisch Vevey, Schweiz, Bild Julien Grmaud
Händeabdruck Aquarell Blut auf Papier, 210 x 297mm

ARTIST STATEMENT

ARTIST STATEMENT

Zweite Dimension: Überdies spielt die Glaubensfrage und insbesondere die Bedeutung der Frau in der Kirche, bzw. im Katholizismus aber auch in den Weltreligionen einen weiteren wesentlichen Aspekt meiner künstlerischen Schöpfung. In Polen geboren und aufgewachsen, bin ich zwangsläufig auch mit der katholischen Religion sehr vertraut. Heute, als Künstlerin, habe ich diese Thematik in eine kritische Untersuchung verwandelt. Ich gehe dabei von der Frage aus, ob und in welchem Maße heutzutage in der Religion, der Kirche nach Antworten gesucht wird.

Drugi wymiar: Ponadto, kwestia wiary i szczególnie znaczenie kobiety w Kościele, katolicyzmie oraz w religiach świata, stanowi kolejny kluczowy element mojej twórczości. Urodzona i wychowana w Polsce, naturalnie jestem dobrze zaznajomiona z religią katolicką. Dziś jako artystka, przekształciłam ten temat w krytyczną analizę. Zadaję pytanie, czy i w jakim stopniu współczesne religie oraz Kościół poszukują odpowiedzi na nurtujące pytania.

Dritte Dimension: Mit der Weiterentwicklung meines künstlerischen Daseins verspürte ich eine innere Notwendigkeit, sich künstlerisch mit meiner Herkunft, meine Flucht und der Identität auseinanderzusetzen. Infolgedessen entstand eine Auseinandersetzung mit der Nationalitätszugehörigkeit und Identität, die mich mein Leben lang geprägt und teilweise auch belastet hat. Es folgte eine langjährige Recherche und Auseinandersetzung mit Tätern und Opfern des Nationalsozialismus, was für mich zu einer wichtigen Aufgabe wurde.

Trzeci wymiar: W miarę rozwoju mojego artystycznego życia odczuwałam wewnętrzną potrzebę zmierzenia się z moim pochodzeniem, ucieczką oraz tożsamością. Moje rozważania nad przynależnością narodową i tożsamością odcisnęły trwałe piętno na moim życiu. Długotrwałe badania oraz konfrontacje z oprawcami i ofiarami nazizmu stały się dla mnie fundamentalnym zadaniem.

Meine künstlerischen Interessenthemen, die aus einem persönlichen und autobiografischen Ursprung entstanden, sind in der Gesellschaft allgemeingültig, deshalb gilt auch für mich, die Themen global zu betrachten.

Intencją mojej twórczości artystycznej, która ma źródło w osobistych, autobiograficznych doświadczeniach, jest nadanie jej uniwerselnego, globalnego znaczenia.

Videoinstallation 2010 „MASKE” „REDUKTION” „GEGEN DIE ZEIT” Loop- 12:16, 00:09, 22:25 Foto: Sabina Kaluza





DROGA ŻYCIA... SABINA KALUZA LEBENSWEG... SABINA KALUZA

In den Grundfesten meiner Existenz prallten zwei Welten aufeinander, die mich als Künstlerin geprägt haben. Meine Eltern, eine Deutsche und ein Pole, vereint in einer Ehe, die unter dem Gewicht ihrer unterschiedlichen Nationalitäten von Anfang an zum Scheitern verurteilt war.

Die historischen Rollen meiner Großväter – einer ein Wehrmachtssoldat, der andere ein polnisches politisches Opfer – formten die Risse meiner Kindheit. Die Beziehung meiner Eltern war ein Spannungsfeld historischer Abgründe, das meine Suche nach Identität und Zugehörigkeit prägte.

Dwa światy, które zderzyły się w moim życiu, na zawsze odcisnęły piętno na mojej drodze artystycznej. Rodzice: matka Niemka, ojciec Polak zjednoczeni w małżeństwie, którego grzechem pierworodnym były ich narodowości, od początku skazane było na niepowodzenie. Historie moich dziadków: jeden żołnierz Wehrmachtu, drugi polski patriota, więzień niemieckiego obozu koncentracyjnego - głęboko wpłynęły na moje dzieciństwo.

Seit meiner Geburt wuchs ich in einem Mikrokosmos auf, der von den Narben des Krieges und der Suche nach Versöhnung gezeichnet war. Die Spannungen zwischen den Nationen, die meine Eltern repräsentierten, hinterließen in mir eine tiefe Sehnsucht nach Klarheit und Verständigung. Als Jugendliche erlebte ich die düsteren Jahre des Kriegsrechts in Polen: streikende Arbeiter, Panzer auf den Straßen, Ausgangssperre, Lebensmittelkarten. Diese Erlebnisse vertieften mein Trauma und verstärkten meinen Ruf nach Freiheit.

Od urodzenia dorastałam w mikrokosmosie naznaczonym bliznami wojny, który stał się nieodłącznym elementem poszukiwania tożsamości. Napięcia między narodami, które reprezentowali moi rodzice, wzbudziły we mnie głęboką tęsknotę za pojednaniem. Jako nastolatka przeżyłam mroczne lata komunizmu i stanu wojennego w Polsce: strajkujący robotnicy, czołgi na ulicach, kartki żywnościowe, godzina policyjna. Te doświadczenia pogłębiły moje traumy, jednocześnie wzmocniły pragnienie wolności.

Im Jahr 1987 entschieden mein Mann und ich uns bewusst für eine Flucht in den Westen, um unsere künftigen Kinder in einem konfliktfreien Umfeld aufzuziehen. Wir wählten die Heimat meines deutschen Großvaters. Nach der Flucht wurden wir, wie mein Großvater nach seiner Entlassung aus der amerikanischen Kriegsgefangenschaft im Jahr 1946, im Grenzdurchgangslager Friedland aufgenommen.

W 1987 roku świadomie podjęliśmy z mężem decyzję o emigracji, aby wychować nasze przyszłe dzieci w środowisku wolnym od konfliktów. Wybraliśmy kraj mojego niemieckiego dziadka. Tak jak mój dziadek po zwolnieniu z amerykańskiej niewoli wojennej w 1946 roku, zostaliśmy przyjęci do obozu przejściowego w Friedlandzie.

Unsere Flucht ist seit 2016 Teil der Dauerausstellung im Museum Friedland. Für den weiteren Teil des Museums, der 2025 eröffnet wird, bereite ich die Bildinstallation „PERSPEKTIVWECHSEL - das ERBE DER ZEIT in drei Bildern“ vor, die Menschen inspirieren soll, aus der Vergangenheit zu lernen, ein würdiger Teil der Gegenwart zu sein und optimistisch in die Zukunft zu blicken.

Od 2016 roku nasza ucieczka jest integralną częścią stałej wystawy Muzeum Friedland. Dla nowej części muzeum, która zostanie otwarta w 2025 roku, przygotowuję instalację zatytułowaną „ZMIANA PERSPEKTYWY – DZIEDZICTWO CZASU w trzech obrazach”, której przekaz ma na celu inspirowanie ludzi do czerpania nauki z przeszłości, bycia godną częścią teraźniejszości, oraz optymistycznego spojrzenia w przyszłość.

Diese Arbeit habe ich in meinen Projekten an weiterführenden Schulen begonnen und führe sie bis heute fort, um das Bewusstsein dafür zu schärfen, dass sich die Verbrechen des Zweiten Weltkriegs nicht wiederholen dürfen. Dabei lasse ich sowohl meine persönlichen Erfahrungen als auch die komplexen Beziehungen zwischen Opfern und Tätern in meine Aktivitäten einfließen.

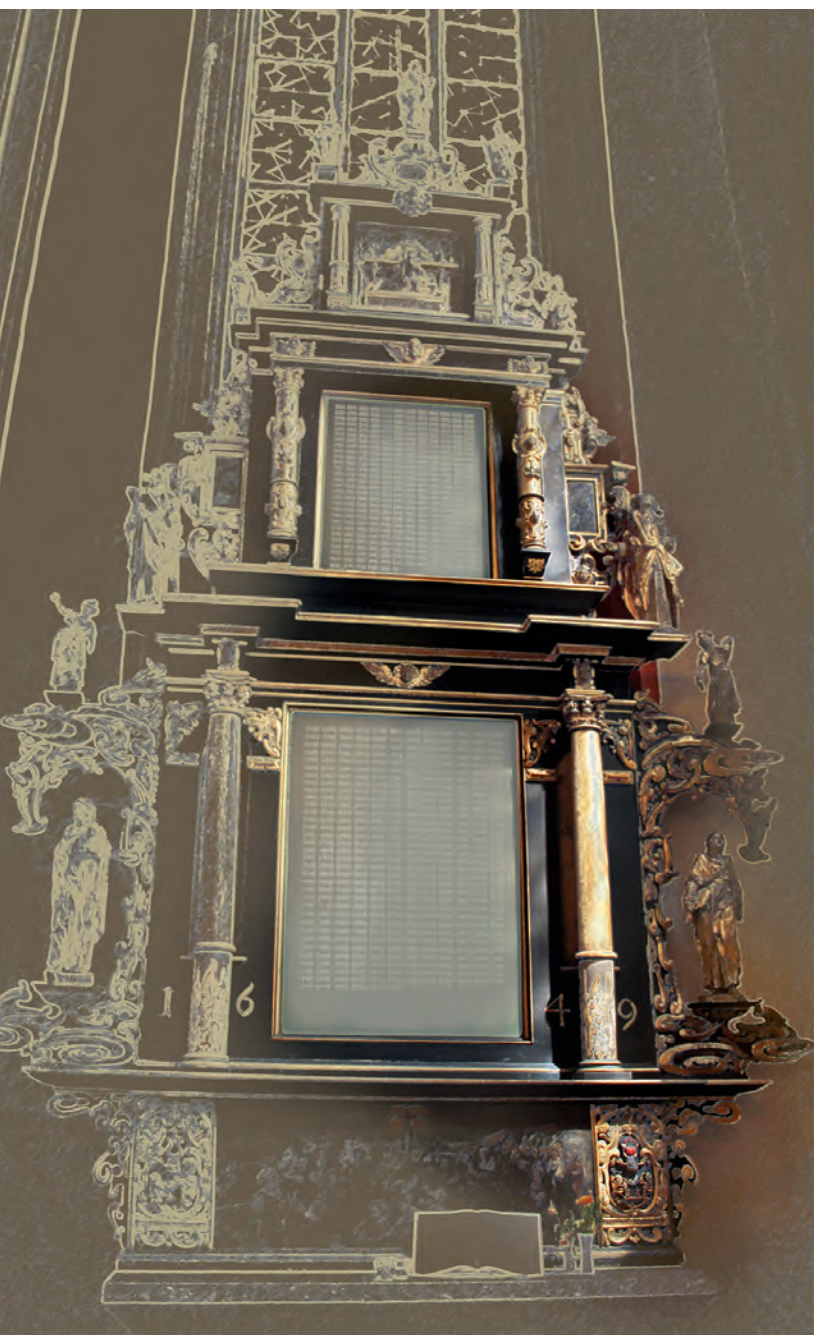
Tę pracę rozpoczęłam w ramach moich projektów w szkołach średnich i kontynuuję ją do dziś, aby podnosić świadomość, że zbrodnie II wojny światowej nie mogą się powtórzyć. W tym kontekście moje osobiste doświadczenia i złożone relacje między ofiarami a sprawcami stanowią motywację do mojej działalności.

Nach meiner Ankunft in der neuen Heimat erhielt ich ein Stipendium der Otto Benecke Stiftung e.V., das mir die Möglichkeit bot, ein Studium aufzunehmen, um eine neue Zukunft aufzubauen. 1997 begann ich, nach einer erzieherischen Stabilisierungsphase durch die Geburt meiner zwei Söhne, mein Studium der Freien Kunst an der Hochschule für Bildende Künste in Braunschweig. Während meiner Studienzeit vertiefte ich mich intensiv in das Thema der nationalen Teilung und schuf die Bodeninstallation GRENZE für das Zonengrenz-Museum Helmstedt.

Dzięki stypendium Fundacji Otto Benecke e.V. rozpoczęłam studia i mogłam zacząć budować przyszłość w nowej ojczyźnie. Lata później, po okresie wychowawczym związanym z narodzinami moich dwóch synów, w 1997 roku rozpoczęłam studia Sztuk Wolnych na Akademii Sztuk Pięknych w Brunszwiku. Podczas moich studiów intensywnie zagłębiłam się w tematykę politycznego podziału Niemiec, czego rezultatem jest instalacja pozioma GRENZE dla Muzeum Granicznego Zonengrenz-Museum Helmstedt.

GRENZE Bodeninstallation Zonengrenz-Museum Helmstedt, 2002
Fahrbahnmarkierungsstreifen –Reflexperlen / L 22000 B 250 mm Foto: Sabina Kaluza





In Anerkennung meines Engagements für authentische Werke mit tiefgreifender Botschaft durfte ich mein Können in der Meisterklasse von Prof. John Armleder vertiefen. Das Ergebnis meines Meister Studiums ist die Arbeit 3,33'', dass meine Erkundung des Augenblicks darstellt.

W uznaniu mojego zaangażowania w tworzenie prac autentycznych z głębokim przesłaniem, zostałam wyróżniona możliwością doskonalenia mojego kunsztu w klasie mistrzowskiej prof. Johna Armledera. Wówczas skupiłam się na tematyce wymiaru czasu. Uwieńczeniem mojej eksploracji chwili oraz prób jej zatrzymania jest praca 3,33''

Die Geschichte meines polnischen Großvaters, der nach der Befreiung aus dem Lager in Buchenwald namenlos in ein Massengrab verscharrt wurde, inspirierte mich zur Arbeit SINE NOMINIBUS. Aus dem Drösemann-Altar der St. Petri Kirche in Braunschweig verschwanden während des Zweiten Weltkriegs zwei Gemälde. Anstelle der verlorenen Gemälde schuf ich zwei Tafeln für diejenigen, die in Vergessenheit geraten sind.

Historia mojego dziadka Polaka, który po wyzwoleniu obozu w Buchenwaldzie został bezimiennie wrzucony do zbiorowej mogiły, zainspirowała mnie do zaakcentowania tej niesprawiedliwości w pracy SINE NOMINIBUS. Z kościoła St. Petri w Brunszwiku z ołtarza Drösemanna zaginęły w czasie drugiej wojny dwa obrazy. W miejsce utraconych obrazów stworzyłam dwie akrylowe tablice, poświęcone tym, którzy odeszli w zapomnieniu.

SINE NOMINIBUS

2011 Relief, Polymethylmethacrylat 820x100 u. 1000x1350 Foto: Sabina Kaluza

ŻYCIORYS... SABINA KALUZA

KURZBIOGRAPHIE.. .SABINA KALUZA



3,33''

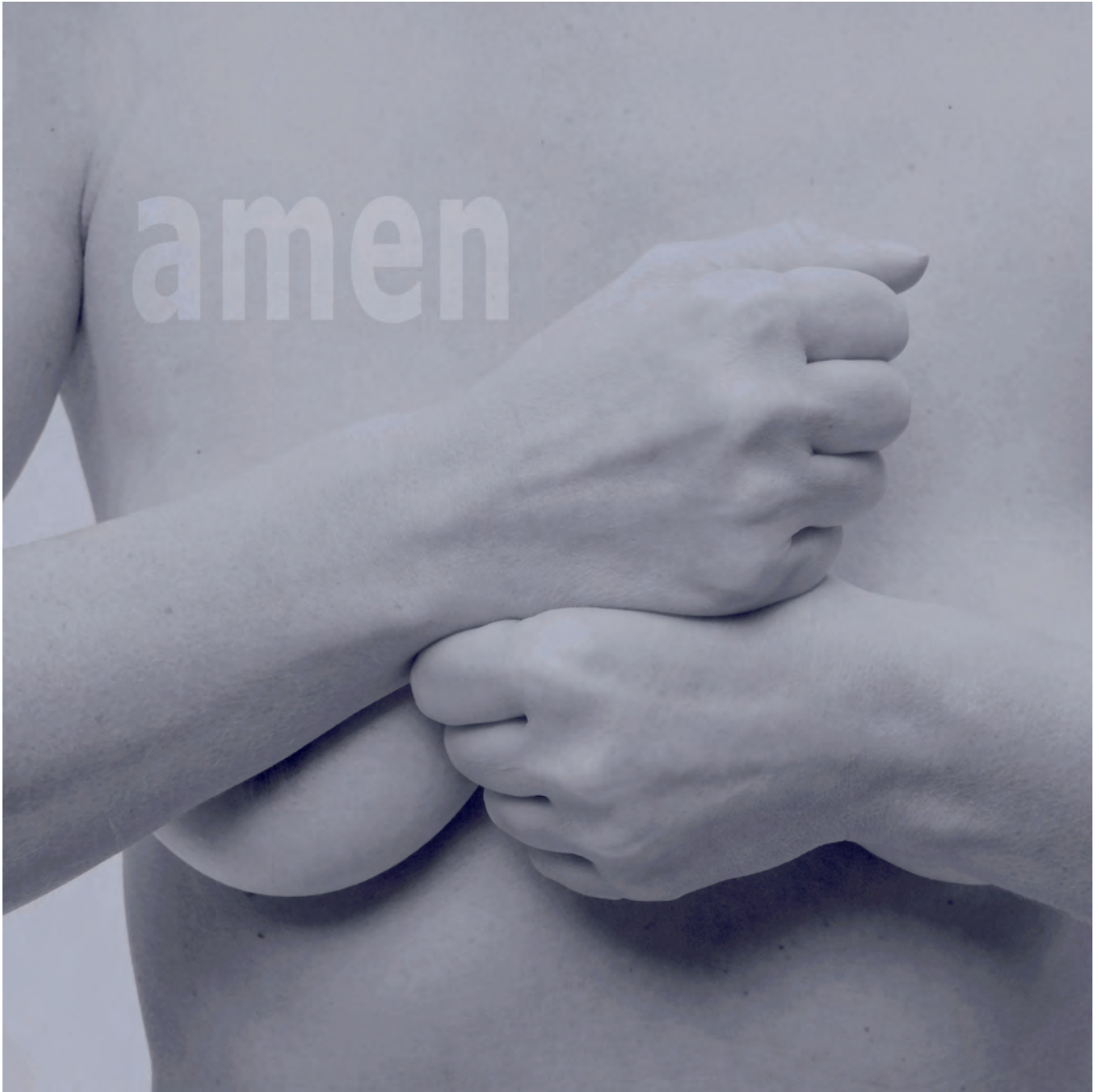
2006 Acrylglas, Digitaldruck, 2000x1500 Foto: Sabina Kaluza

Meine Fluchterfahrungen führten mich zur Arbeit als Drehbuchautorin und Regisseurin des Dokumentarfilms "DER ERSTE TAG". Der Film beleuchtet die polnische Westgrenze während der kommunistischen Ära und die Erfahrungen der Polen, die diese Grenze überquerten, um in Westdeutschland ein neues Leben zu beginnen. Der Film wurde auf internationalen Filmfestivals präsentiert.

Doświadczenia związane z ucieczką skierowały moją artystyczną podróż do pracy nad filmem dokumentalnym PIERWSZY DZIEŃ. Film przedstawia polsko-zachodnią granicę w czasach komunistycznych oraz historie Polaków przekraczających tę granicę, by rozpocząć nowe życie w Niemczech Zachodnich. PIERWSZY DZIEŃ był prezentowany na międzynarodowych festiwalach filmowych.

Meine künstlerische Arbeit ist eng mit meinem Engagement im kulturellen und gesellschaftlichen Leben verbunden. Von 2011 bis 2017 war ich Vorsitzende des BBK in Braunschweig, von 2014 bis 2022 Mitglied der Jury des Integrationspreises Niedersachsens und von 2018 bis 2021 Präsidentin der "KreativRegion".

Moja działalność artystyczna jest ściśle powiązana z moim zaangażowaniem w różne dziedziny życia kulturalnego i społecznego. W latach 2011-2017 pełniłam funkcję przewodniczącej BBK w Brunshwiku, reprezentując interesy regionalnych artystów. Od 2014 do 2022 roku byłam członkinią jury konkursu o Nagrodę Integracyjną Dolnej Saksonii. Od 2018 do 2021 roku pełniłam funkcję prezydentki KreativRegion.



KURZBIOGRAPHIE... SABINA KALUZA

ŻYCIORYS... SABINA KALUZA

Ein besonderer Höhepunkt meiner internationalen Tätigkeit war meine Teilnahme als Kunstbotschafterin der Stadt Braunschweig in der Partnerstadt Kiryat Tivon, Israel, im Jahr 2016. Dort präsentierte ich meinen Bildzyklus PATER NOSTER, der das christliche Gebet auf 15 Tafeln mittels Gebärdensprache interpretiert.

Szczególnym punktem mojej międzynarodowej działalności była rola ambasadorki sztuki dla miasta Brunshwik w partnerskim mieście KiryatTivon/ Izrael w 2016 roku. Zaprezentowałam tam cykl moich prac PATER NOSTER, interpretujących chrześcijańską modlitwę na 15 tablicach za pomocą języka migowego.

Die COVID-19-Pandemie zwang mich, neue Wege zu suchen. Die Teilnahme am Mentoring-Programm der Bundesakademie für Kulturelle Bildung e.V. gab mir Impulse für einen künstlerischen Neuanfang und persönliche Weiterentwicklung.

Pandemia COVID-19 zmusiła mnie do poszukiwania nowych dróg. Udział w programie mentoringowym Federalnej Akademii Edukacji Kulturalnej e.V. dał mi impulsy do nowego artystycznego początku i osobistego rozwoju.



In meiner Kunst spüre ich eine tiefe innere Notwendigkeit, mich mit den Themen Identität und Zugehörigkeit auseinanderzusetzen. Meine deutsch-polnische Kindheit, geprägt durch historische Konflikte und die Suche nach Heimat, bildet das Fundament meiner künstlerischen Praxis.

Meine Werke sind ein fortwährender Dialog mit meiner Vergangenheit und Gegenwart, ein Versuch, die Komplexität menschlicher Beziehungen und die Suche nach einem Ort der Akzeptanz und Verständigung zu erkunden.

W mojej sztuce odczuwam wewnętrzną potrzebę zagłębiania się w tematykę tożsamości. Moje dzieciństwo w niemiecko-polskiej rodzinie, zdominowane przez historyczne konflikty i poszukiwanie mojej ojczyzny, stanowi fundament mojej sztuki.

Moje prace to nieustanny dialog z przeszłością i teraźniejszością – próba uchwycenia złożoności ludzkich relacji oraz poszukiwania zrozumienia i akceptacji.

PATER NOSTER

2010 15 Alu-Dibond Tafeln 50x50, 2010, Foto Sabina Kaluza

WYSTAWY I PERFORMANCE

AUSSTELLUNG UND PERFORMANCE

2024	Galerie Kulturamt, Holzminden, Deutschland Gedenkstätte Bergen Belsen, Deutschland Musée Jenisch Vevey, Schweiz	Galeria Wydziału Kultury, Holzminden, Niemcy Miejsce Pamięci Bergen Belsen, Niemcy Musée Jenisch Vevey, Szwajcaria
2023	Vita Villa Wolfenbüttel, Deutschland	Vita Villa Wolfenbüttel, Niemcy
2022	Kunsthalle 267, Braunschweig, Deutschland	Kunsthalle 267, Brunzswik, Niemcy
2019	Kunsthalle 267, Braunschweig, Deutschland	Kunsthalle 267, Brunzswik, Niemcy
2016	SHABBAT OMANIM Kirjat Tivon, Israel	SHABBAT OMANIM Kirjat Tivon, Izrael
2015	BBK Galerie Frankfurt, Deutschland	Galeria BBK Frankfurt, Niemcy
2014	Städtische Kunsthalle "raumLABOR" Braunschweig, Deutschland	Miejska Galeria Sztuki "raumLABOR" Brunzswik, Niemcy
2011	Himmelsstürmer 2011 Braunschweig, Deutschland	Himmelsstürmer 2011, Brunzswik, Niemcy
2012	Internet-Galerie	Galeria Internetowa
2010	BLSK-Galerie Braunschweig, Deutschland	Galeria BLSK Brunzswik, Niemcy
2009	wrap-o wrap-o* Kunstverein Langenhagen, Deutschland	wrap-o wrap-o* Stowarzyszenie Sztuki Langenhagen, Niemcy
2008	New Jersey - Clinch - Cross Cut* Basel, Schweiz	New Jersey - Clinch - Cross Cut* Bazylea, Szwajcaria
2007	Vertretung des Landes Niedersachsen beim Bund*, Berlin, Deutschland	Przedstawicielstwo Dolnej Saksonii przy Rządzie Federalnym*, Berlin, Niemcy
2006	Zendai MOMA Museum der modernen Kunst Shanghai*, China Marktkirche, Goslar, Deutschland	Zendai MOMA Muzeum Sztuki Nowoczesnej Szanghaj*, Chiny Kościół Rynkowy, Goslar, Niemcy
2005	LOVELY SHANGHAI MUSIK* Nord-LB Galerie Hannover, Deutschland Turm Galerie*, Helmstedt, Deutschland Forum, Goslar, Deutschland	LOVELY SHANGHAI MUSIC* Galeria Nord-LB Hanower, Niemcy Galeria Wieży*, Helmstedt, Niemcy Forum, Goslar, Niemcy
2004	HOME ALONE* Stiftung Starke, Berlin, Deutschland Kunst-Kulturzentrum Puschkinskaja 10 - Sankt Petersburg, Russland	HOME ALONE* Fundacja Starke, Berlin, Niemcy Centrum Sztuki i Kultury Puszkinskaja 10 - Petersburg, Rosja
2003	Kunsthalle Palazzo*, Liestal, Schweiz MAMCO Museum für Moderne Kunst Genf*, Schweiz	Kunsthalle Palazzo*, Liestal, Szwajcaria MAMCO Muzeum Sztuki Współczesnej Genewa*, Szwajcaria
2002	Zonengrenzmuseum Helmstedt, Deutschland	Muzeum Strefy Granicy Helmstedt, Niemcy

*Team 404 John Armleder

VITA...Sabina Kaluza

- 1967 geboren in Bytom (Beuthen), Polen
urodzona w Bytomiu, Polska
- 1982-1987 Polytechnische Oberschule und Berufstätigkeit, Polen
technikum i praca zawodowa, Polska
- 1987 Heirat, Polen
ślub, Polska
- 1987 Flucht in die Bundesrepublik Deutschland
ucieczka do Republiki Federalnej Niemiec
- 1987 Erstaufnahme und Aufenthalt im Grenzdurchgangslager Friedland
przyjęcie i pobyt w obozie przejściowym Friedland
- 1988 Stipendiatin der Otto Benecke Stiftung e.V. (OBS), Hannover
stypendystka Otto Benecke Stiftung e.V. (OBS), Hanower
- 1990 Geburt des Sohnes Patrick, Braunschweig
narodziny syna Patricka, Brunzwik
- 1992 Geburt des Sohnes Steven, Braunschweig
narodziny syna Stevena, Brunzwik
- 1996 Erwerb der Hochschulzugangsberechtigung an Kunsthochschulen
uzyskanie kwalifikacji do podjęcia studiów na akademii sztuk pięknych
- 1997 Studium der Freien Kunst an der Hochschule für Bildende Künste Braunschweig
bei Prof. Lienhard von Monkiewitsch, Prof. John Armleder
studia na kierunku Sztuki Dowolna na Akademii Sztuk Pięknych w Brunzwiku
u prof. Lienharda von Monkiewitscha, prof. Johna Armledera
- 2006 Diplom mit Auszeichnung
Dyplom z wyróżnieniem
- 2006-2007 Meisterschülerstudiengang Freie Kunst
Studia Mistrzowskie na kierunku Sztuki Piękne
- 2007 Ernennung zur Meisterschülerin von Prof. John Armleder
nadanie tytułu Mistrzowskiego prof. Johna Armledera
- 2011-2017 1. Vorsitzende des Bundes Bildender Künstlerinnen und Künstler Braunschweig
przewodnicząca Związku Artystów Plastyków w Brunzwiku
- 2014- 2022 Jurymitglied bei dem Niedersächsischen Integrationspreis
członkini jury Nagrody Integracyjnej Dolnej Saksonii
- 2018 bis 2021 Präsidentin der „KreativRegion“
prezydentka „KreativRegion“
- 2022 Mentee im Mentoring-Programm der Bundesakademie für Kulturelle Bildung e.V.
mentee programu mentoringowego na Akademii Federalnej Edukacja Kulturalna e.V.

DANK

PODZIĘKOWANIE

Ich möchte allen, die zur Entstehung dieses Katalogs beigetragen haben, herzlich danken.

Mein besonderer Dank gilt:

- Peter Weichert

Pragnę serdecznie podziękować wszystkim, którzy przyczynili się do powstania tego katalogu.

- Jolanta Obojska
- Danuta Blesznowska-Lickas
- Andrzej Obojski

Moje szczególne podziękowania kieruję do

- Petera Weicherta



sk@sabina-kaluza.de www.sabina-kaluza.de +49 152 04930158